

Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ
ТИЖНЕВИК
TYGODNIK
UKRAIŃSKI
UKRAINIAN
WEEKLY

Рік LXXVIII № 20 (3431) Варшава, 21 травня 2023 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Олександр Колянчук (1932–2023). с. 9

Молодь хоче допомоги,
аби стати незалежною. с. 2

Діти з Підляшшя з українською
поезією на сцені. с. 12

ISSN 027-8254

Фото з архіву Юрія Гаврилюка

Григорій СПОДАРИК

Фото з архіву фонду «МЕТАПОМОС»

Молодь хоче допомоги, аби стати незалежною

Молоді, але ще неповнолітні українці, які опинилися в Польщі, потребують більше свободи й прав, щоб самостійно приймати рішення. Але з цим існують проблеми.

Фонди «МЕТАПОМОС» і «Польки можуть все» провели в Гданську майстер-класи та разом з молоддю розробили рекомендації, що допоможуть розв'язати проблеми юних українців, які внаслідок війни опинилися в Польщі. Ідеться про особливу вікову категорію між 16 й 18 роками – ще не дорослі, але вже не почуваються дітьми. Крім того, до Польщі вони потрапили без опікунів. Зібрані рекомендації фонди передадуть у відповідні державні відомства. Зазначені там проблеми стосувалися щоденного життя, роботи та освіти. Наприклад, молоді українці пропонують, щоб держава ввела систему пільг для працевлаштування, які надаватимуть їм роботу. Рекомендують ввести перекази без комісії між польськими й українськими банківськими рахунками та полегшити умови виїзду з Польщі для українських громадян до 18 років. Учасники дискусії звернули увагу на потребу визнання українського відповідника польського атестату зрілості (так званої матури) та забезпечення українського перекладу під час польських екзаменів. Серед пропозицій також – ввести субсидії на оренду або систему податкових пільг для тих, хто здаватиме в оренду помешкання українській молоді, яка навчається. Також потрібні зміни у сфері охорони здоров'я, що дали б можливість українцям до 16 років домовлятися без опікунів про візити в лікарів.

Засновниця, голова і менторка-волонтерка Фонду «МЕТАПОМОС» Альдона Войтчак підкреслює, що з більшістю цих проблем зіткнулася від початку роботи з молодими українцями, для яких створено спеціальну програму «Патрон Україна». Зараз в програмі бере участь шестеро дітей. «Часто виникають питання з відкриттям банківського рахунку. Неповнолітні без формального опікуна не можуть цього зробити. Це ж стосується охорони здоров'я. Опікун часом повинен прокинутися о 5-й годині ранку, щоб стати в чергу й записати свого підопічного на візит у лікаря. Не кожен хоче або має таку можливість. А дитина сама не може цього зробити», – зазначає пані Альдона. Вона підкреслює, що це проблеми дітей, з якими немає дорослої особи, котрій вони довіряють. А це становить

велике порушення у їхньому дитинстві та водночас робить актуальною допомогу, яку надає «МЕТАПОМОС». Головна мета діяльності Фонду – допомогти молоді стати незалежними і щасливими. Їх навчають будувати відносини та визначати свої потреби. І показують кращий бік людського життя. А діти часто дивуються тому, що хтось безкорисливо хоче їм допомагати. Підопічні Фонду «МЕТАПОМОС» самі прекрасно знають про те, що польська правова система часто їх не бачить. Водночас голова Фонду Альдона Войтчак переконана, що багато проблем можна було б розв'язати простими юридичними змінами. За її словами, крізь міністерські стіни не завжди це видно, тому туди надішлють напрацьовані рекомендації.

Учасники майстер-класу в Гданську

Серед 37 волонтерів «МЕТАПОМОС» є представник нашої громади – Мирослав Богун, який водночас обіймає посаду директора управління Фонду. Він став ментором для молодих громадян України, бо, здобувши певний професійний і життєвий досвід, вирішив, що варто ним поділитися. Крім того, хотів зробити свій внесок у побудову «кращого світу». У програмі «Патрон» і його українському варіанті цінує можливість праці одне з одним і регулярні зустрічі. Це дозволяє поглибити взаємини та реально допомагати. «Підопічний вирішує, про що говоримо й у чому йому потрібна допомога», – підкреслює Мирослав. Створюючи програму «Патрон Україна», організатори були переконані, що їхні вихованці потребуватимуть допомоги переважно в подоланні психологічних травм. На практиці виявилось, що українська молодь дуже зосереджена на побудові свого життя, хоче

укорінитися в Польщі. «Тому серед найважливіших їхніх потреб – робота або освіта, яка є стежкою до її здобуття. Вони розуміють, що робота означає гроші, а гроші – помешкання й незалежність», – наголошує Мирослав. Потребу в самостійності видно й у тому, що молодь хоче швидко здобути освіту.

Мирослав усвідомлює, що, знаючи українську мову й культурний контекст, був сполучною ланкою між молоддю та опікунами з боку Фонду. «Те, що при першій зустрічі вони чули українське „добрий день“, одразу викликало позитивну усмішку, перші перешкоди було подолано та процес починав рухатися набагато швидше», – згадує Мирослав. Він також переконаний, що проблеми, з якими стикаються їхні підопічні, можна досить легко подолати. Тому вірить, що на державному рівні хтось зверне увагу на напрацювання молодих українців і Фонду «МЕТАРОМОС».

На розуміння з боку чиновників очікує Андрій з Борисполя, який до Гданська потрапив у березні минулого року. Керівництво дитячого будинку, де опинився хлопець, в якийсь момент сказало збирати речі та повідомити, що він переїжджає в інше віддалене місто. Залишитися в Гданську йому допомогли саме опікун Мирослав Богун та голова фонду «МЕТАРОМОС». Потім вдалося влаштувати юнака на стажування в одній з торговельних мереж. «Якби не „МЕТАРОМОС“, я, напевно, не брав би участі в цій дискусії про наші проблеми», – підкреслює Андрій. Він свідомий, що багато зміниться в його житті, але поки це можливо, хоче співпрацювати з Фондом. Юнак хотів би залишитися у Польщі й ремонтувати комп'ютери. «Для мене комп'ютер як великі лего-кубики. Можу його розібрати на маленькі деталі, а потім зібрати», – говорить Андрій про своє захоплення і можливу професію у Польщі.

У гданських майстер-класах брала участь також директорка Фонду «Польки можуть все» Йоанна Люберадська-Груца. Їхня організація понад двадцять років опікується дітьми, які перебувають поза своїми сім'ями. Після російської агресії вони почали працювати також з українською молоддю. «Тривала війна спричинила, наприклад, те, що ці юні українці вже стали повнолітніми, унаслідок чого виникло питання про їхній статус і що далі буде з ними», – зауважує пані Йоанна. Одне з ключових питань для молоді – це можливість функціонувати самостійно, без опікунів. Часто буває так, що, коли минає 18 років, підопічні повинні залишити дитячі будинки або інші виховні установи. Згідно з даними за півріччя 2022 р., у Польщі з таким статусом було 2,5 тис. осіб. «Що стосується молодих хлопців, ми помітили, що їхня єдина перспектива – це повернення в Україну. Вони знають, що, ймовірно, потраплять в армію. Якщо мотивацією є патріотизм і захист батьківщини, то можна з цим не погоджуватися, але поважати їхнє рішення. Водночас ніколи таке рішення не повинно виникати з того, що не було інших можливостей», – говорить про важкий вибір директорка Фонду «Польки можуть все». Вона переконана, що молодим українцям в Польщі варто дати можливість здобути компетенції, які потім допоможуть відроджувати Україну після війни. Тому вона вірить, що «на горі» підтримають їхні рекомендації та спробують полегшити щоденне життя молоді, котру з рідного дому вигнала війна. ●

КОМЕНТАР

Ігор ЩЕРБА

«Учітеся, брати мої»

До річниці депортацій під час акції «Вісла»

Не лише в Польщі, але й в інших країнах українська громада із сумом згадує роковини депортації з рідних земель у 1947 р. На жаль, очевидців цієї трагедії стає щораз менше. Виростає 3-4 покоління нащадків вигнанців, котрі вже менше цікавляться тодішніми подіями.

Про акцію «Вісла» написано багато, зокрема в книжках Євгена Місила, рецензії на які опубліковано в «Нашому слові». Також варто згадати працю Аркадіуша Слабіґа «Kwestia ukraińska w działalności Służby Bezpieczeństwa PRL» (Варшава, 2016).

Очевидним є факт, що комуністична влада ПНР мала намір «остаточно розв'язати» питання українців Закарпаття. Проте можна виокремити ще один аспект акції «Вісла», про який згадано в книжці Аркадіуша Слабіґа та інших публікаціях. Ідеться про задум знищити українську свідому інтелігенцію, священників обох церков.

Відомо, що українці, депортовані в 1947 році з рідних земель у межах акції «Вісла», були переважно селянами. Мало хто з них здобув довоєнну гімназійну освіту, так звану «малу матуру». Тим часом українську інтелігенцію комуністична влада з метою знищення запроторила в табір Явожно. Виселенці з села Верхрата розповідали мені якось, що на залізничній станції Белжець тоді були таємні агенти. Вони мали наказ серед депортованих, які тиждень чекали на товарні вагони, котрими потім їхали сотні кілометрів на «нові землі», знайти інтелігентів, щоб після жорстоких катувань відправити їх у Центральний табір праці в Явожні.

З родинних розповідей мені відомо, що мій дід Іван Смут тоді врятувався від арешту. Рідні сховали його серед речей, накривши кожухом. Проте пізніше йому таки не вдалося уникнути арешту. Він відсидів 5 років у варшавській в'язниці, що була розташована на вулиці Раковецькій.

Попри все українська інтелігенція вистояла та очолила громадське, культурно-національне й церковне відродження.

Цей процес почався на зламі 50-60-х років завдяки українським класам педліцею у Бартошицях та нашим ліцеям у Лігниці, Гурові-Ілавському, а потім Білому Борі, Перемишлі. Отримавши відповідну освіту, діти та онуки вигнанців змогли скласти іспит зрілості та вступити до вишів. Вони очолили спочатку УСКТ, а потім, уже у вільній Польщі, стали в ряди ОУП.

Окремі з них пішли шляхом наукової роботи, їм присвоєно звання професора. А зараз інтелектуальною підмогою для нас можуть стати також мігранти з України, серед яких бачимо багато людей з вищою освітою. ●

«Післяобіддя з українською культурою» в Ілаві

Недільний обід, після обіду – кава. А що до кави? Найкраще – смачний «шматочок» культури. Укотре гурток Об'єднання українців у Польщі в Ілаві, за підтримки тамтешньої влади, проведе недільне «Післяобіддя з українською культурою».

Цьогорічна XVI едіція заходу присвячена захисникам України та жертвам російської агресії.

Під час концерту в Ілавському амфітеатрі ім. Льюїса Армстронга виступатимуть: Ансамбль українського народного танцю «Студенти танцюють», Лена Гнатюк – молода українська солістка з Оструди, соліст з України Артур Михайлов та фолк-гурт з Гданська «Гаразд».

Початок концерту о 16:00. Адреса: Amfiteatr im. Louisa Armstronga, ul. Niepodległości 13B.

Сенат Польщі ухвалив резолюцію щодо членства України в НАТО

Під час засідання 11 травня Сенат Республіки Польща ухвалив резолюцію, в якій закликає країни-члени НАТО застосувати особливу пришвидшену процедуру вступу для України. Рішення сенатори прийняли одноголосно.

«Після року страхітливої війни ми знаємо, що Україна, яка захищається від росії, боронить також Європу та є ключовою ланкою, що охороняє континент від агресії зі Сходу», – ідеться в резолюції Сенату.

Далі у тексті сенатори зазначають, що сьогодні Україна має найсильнішу армію на континенті з надзвичайним бойовим досвідом, яка швидко та ефективно переймає спосіб роботи НАТО, разом з освоєнням озброєння, що використовують в Альянсі.

Як зазначено в резолюції, росія представляє свою агресію проти України як захист від НАТО. «Тому, якщо росія переможе Україну, вона не зупиниться на її західному кордоні. Альянс визначив цю загрозу під час тогорічного саміту НАТО в Мадриді. Польща, Литва, Латвія та Естонія правильно оцінили російську загрозу. Більшість європейських столиць лише зараз погоджуються з нами», – написано в резолюції.

Враховуючи вищенаведені аргументи, Сенат Польщі звертається до країн-членів НАТО, щоб вони застосували до України надзвичайну процедуру вступу, оскільки це спрацювало у випадку з Фінляндією, яка приєдналась до Альянсу у квітні 2023 року.

російський посол не поклав вінок у Варшаві

9 травня перед Мавзолеєм радянських воїнів у Варшаві активісти громадської ініціативи «Євромайдан-Варшава» відкрили артінсталяцію, яка демонструє наслідки російських злочинів в Україні.

«Зараз так званому послу росії в Польщі, щоб покласти квіти до пам'ятника, доведеться пройти символічними вулицями зруйнованого Маріуполя, повз розбомблені будинки Бучі, Ірпеня, Херсона та побачити ціну, яку платять українці за варварство держави, яку він представляє. Він пройде по могилах убитих росією українців. Іншого виходу активісти йому не залишили», – пишуть у повідомленні члени «Євромайдан-Варшава», які створили інсталяцію.

У її межах перед Мавзолеєм розмістили макети зруйнованих будівель. На них назви українських міст, де окупанти вчинили найбільші злочини та руйнування – Бучі, Ірпеня, Бахмута та інших. Також на площі встановили кілька українських прапорів і хрестів, на кожному з яких було вказано ім'я, прізвище та вік убитого українця, а також напис «вбитий росіянами».

Активісти стояли перед пам'ятником з транспарантами, що містили написи, як-от: «Присутність офіційного представника росії в цьому місці є наругою над могилами загиблих у Другій світовій війні», «росія – держава терорист».

Під час пресконференції представниця «Євромайдану-Варшава» оголосила про відкриття інсталяції та попросила польську владу вислати російських дипломатів з Польщі.

«Руки винуватців жорстокої російсько-української війни, разом із „солдатом-дипломатом“ Андрєєвим (посол росії в Польщі – прим. ред.), – у крові. Андрєєв публічно ставить під сумнів не тільки різню в Бучі, вбивства в Маріуполі, а й радянські злочини. Нехай цей брехун і маніпулятор ходить вулицями знищених росіянами українських міст. Звичайно, якщо в нього вистачить сміливості зіткнутися з цією жакливою правдою (...). Сподіваємося, що найближчим часом це буде його остання прогулянка у Варшаві, та цього так званого дипломата нарешті викинуть із цивілізованої держави Польща», – підсумувала Вікторія Погребняк, представниця громадської ініціативи.

Того дня перед Мавзолеєм з'явився з делегацією посол росії в Польщі Сергій Андрєєв. Але демонстранти не пустили його на цвинтар. Після короткої розмови з журналістами він поїхав з місця на автомобілі.

«Ця лінія польської влади не залишиться без відповідної реакції», – заявили в російському МЗС після того, як російську делегацію не допустили «покласти вінки й квіти з нагоди 78-ї річниці перемоги радянського народу у Великій вітчизняній війні».

Нагадаємо: минулого року Сергєя Андрєєва облили червоною фарбою, коли він намагався покласти квіти на цвинтарі радянських солдатів у Варшаві.

Фото з архіву «Євромайдан-Варшава»

Концерт для України за участю учнів з Білого Бору

30 квітня учні І Загальноосвітнього ліцею імені Тараса Шевченка в Білому Борі виступили з концертною програмою в Колобжезі. Виступ відбувся в торговому центрі «Карузеля» в межах фестивалю «Карусель для дітей з Харкова» на підтримку України. Під час заходу волонтери збирали кошти на придбання портативного ЕКГ для дитячої лікарні в Харкові та інших необхідних речей для дітей з України. До волонтерської роботи активно долучилися учні білобурського ліцею, про що можна прочитати на сайті школи.

Під час концерту презентували, зокрема, пісні та танці. На фестивалі прозвучали мелодії у виконанні шкільного хору, музичною керівницею якого є Галина Томич. Максим Волошиновський, учень III класу ліцею, прочитав вірш Тараса Шевченка, а учениці II класу ліцею Аліна Петровська та Аня Кишинько заспівали пісні. Глядачі та перехожі побачили теж танці у виконанні середньої та старшої груп танцювального ансамблю.

Свій репертуар презентував також вокально-інструментальний ансамбль, яким керує Галина Томич. Учні ліцею з українською мовою навчання у Білому Борі показали й мистецьку програму «Борітеся – поборете!», яку підготувала Наталя Салань.

Фото з фейсбук-сторінки Школи ім. Т. Шевченка в Білому Борі

«Краєчка» виступила на «Усіх мазурках світу» у Варшаві

29 квітня «Краєчка», що є частиною «дорослого» перемиського гурту «Крайка», взяла участь у концерті «Маленькі мазурки 2023». Він відбувся в межах одного з найбільших фольклорних фестивалів у Польщі – фестивалю «Усі мазурки світу».

Окрім дітей з Перемишля, в заході перед публікою виступили два інші дитячі гурти з Польщі – «Оркестр радості» та «Веселі мазурки з Праги». Малі перемишляни під керівництвом Тетяни Наконечної та Іванки Данилейко провели для гостей також українські ігри та забави зі співом. Нагадаємо, що цього року «Краєчка» випустила альбом, який містить українські пісні та ігри для наймолодших. Збірку можна замовити в Народному домі в Перемишлі.

Фото з фейсбук-сторінки гурту «Крайка»

У Львові вшанували пам'ять переселених українців у 1947 році

28 квітня, у 76-ті роковини акції «Вісла», у Львові вшанували пам'ять українців, яких примусово депортували з південно-східних територій Польщі на західні землі країни. Цього дня біля пам'ятника «Жертвам депортацій українців у XX столітті» депутати Львівської обласної ради (ЛОР) з громадою, духовенством, представниками громадських організацій взяли участь в екуменічній панахиді, про що читаємо на сайті ЛОР. Потім присутні поклали квіти до пам'ятника.

«„Вісла” – це злочинна операція, яка була здійснена радянським тоталітарним, маріонетковим режимом – урядом комуністичної Польщі. Унаслідок операції близько 150 тисяч українців були виселені з рідних домівок і переселені на західні кордони та Балтійське море, – зазначив голова комісії з питань культури та інформаційної політики Львівської обласної ради Святослав Шеремета. – У документах відображено, що головною метою операції було позбавити запілля Української повстанської армії підтримки й остаточно розв'язати українське питання на теренах комуністичної Польщі».

Як зазначено на сайті Львівської обласної ради, під час акції «Вісла» було вбито 655 українців. Крім того, в Центральному таборі праці в Явожні було ув'язнено 3936 переселених осіб, 200 з яких загинули внаслідок катувань.

«Те саме кремлівські посіпаки зараз роблять на окупованих теренах України», – наголосив під час урочистості Святослав Шеремета. Депутат ЛОР також сказав, що для українців головним є те, що мети акції «Вісла» не було досягнуто.

«Українці зберегли свою ідентичність. Натомість мета УПА здійснилася – у 1991 році Україна стала незалежною державою», – додав Святослав Шеремета.

Зі свого боку голова суспільно-культурного товариства «Надсяння», депутатка Львівської обласної ради Соломія Риботицька розповіла про історію своєї родини.

«Мій батько – один з тих, хто був переселений під час акції „Вісла”. Залишилося дуже мало людей, які пам'ятають ці події. Цим людям по 80-89 років. Решта є вже нащадками депортованих», – зазначила Соломія Риботицька. За її словами, сьогодні історія повторюється: «Знову маємо депортованих українців з українських земель. Переселені на Луганщину й Донеччину бойки зазнають ще однієї депортації. Їм доводиться тікати із земель, де вони гуртувалися в ті часи», – заявила представниця товариства «Надсяння». Фото з сайту Львівської обласної ради

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

Тетяна СЕМАКОВСЬКА

Як живуть деокуповані села – від Херсонщини до Харківщини

Що таке деокупація для українців? Найкраще це можуть пояснити люди, які, власне, пережили окупацію в різних областях України. А це не просто життя під чужою владою – це постійний страх бути вбитим чи закатованим. Жінки на окупованих територіях стають жертвами сексуального насилля, діти змушені навчатися російською, а чоловіки стають об'єктами для катувань. Редакція дізналася історію трьох українок з Херсонщини, Харківщини та Донеччини, які пережили окупацію. Імена героїнь змінені з міркувань безпеки.

Херсонщина: голосування під загрозою зброї

Ганна з батьками російську окупацію зустріла на Херсонщині у невеликому селі. росіяни, пригадує жінка, стояли біля її громади вже в кінці лютого 2022 року, а почали його обстрілювати 2 березня. Якщо порівнювати із найближчими сусідніми селами, де зруйнований або пошкоджений кожен другий будинок, то село Ганни пережило окупацію ще не дуже важко, але все одно було складно, згадує жінка.

«Перші тижні окупації люди збирались групами і спали разом у підвалах, бо в хаті було небезпечно. Було важко психологічно, особливо тим людям, чий рідні служили в армії, бо людей неодноразово допитували. росіяни в березні та квітні перевіряли будинки та людей, шукали випивку, проукраїнську символіку та воїнів АТО», – каже Ганна.

При цьому окупанти казали жителям, що «тепер вас звільнено і все буде добре, буде кращий рівень життя, вищі пенсії та зарплати» та інші проросійські наративи, пригадує героїня. Після так званого «кращого життя» в селі пропало світло на декілька місяців.

Село періодично обстрілювали – в березні-травні інтенсивність була найбільша, і люди старалися не виходити з дому без зайвої потреби. Влітку обстріли майже припинилися, а вже після початку наступу ЗСУ знову поновилися. В день, коли було пошкоджено Кримський міст (08.10.2022 – прим. ред.), по селу велися сильні обстріли – в Ганни поруч з обійстям зруйнували літню кухню й пошкодили осколками будинки поруч.

На початку березня через російські обстріли в селі поранило кілька дітей – осколок прилетів в живіт дівчинці, хлопчик поранив ногу, каже Ганна. На свято Великодня

Херсон. Село Ганни після звільнення обстріляли росіяни

поранили ще троє чоловіків. Один із них помер – через те, що росіяни зайняли місця в лікарні. У вересні, за лічені дні до звільнення Херсона, один чоловік пропав безвісти, його досі шукають, ділиться жінка.

Під час проведення так званого «референдуму» у вересні жителів села змушували голосувати. Якщо люди відмовлялися це робити, то колаборанти з озброєними російськими солдатами погрожували, що тоді доведеться голосувати ще раз, але вже в будівлі сільської ради.

«Люди під час війни проявили всі свої якості: хтось як був, так і лишився вірним Україні, хтось із байдужості зайняв проукраїнську позицію, хтось підтримував росіян, а хтось був нейтральним, бажаючи лише хорошого життя при байдужій владі. Їм все одно – росія буде чи Україна», – з сумом згадує Ганна.

Село, де живе жінка, звільнили якраз напередодні визволення самого Херсона – 10 листопада. Того дня село було обстріляне, а перед відступом росіяни підірвали лінії електропередач. Згодом вони також потрапили снарядом у трубу, якою йшла вода на Миколаїв, і ця вода потекла полями до місцевого ставку.

Про звільнення наша співрозмовниця Ганна говорить з піднесенням. Вона пригадує, що тоді багато жителів зібралися в центрі села. Люди обіймали українських військових, плакали та дякували. А під вечір вся громада зібрала для військовослужбовців продукти, щоб хоч якось віддячити їм за звільнення. Село звільнили бійці 28-ї окремої механізованої бригади імені лицарів Зимового походу.

В селі Ганни за час російського володарювання зруйнували дитсадок, школу, сільську раду та житлові будинки. Хата Ганни дивом вціліла. Зараз в громаді є газ, вода та світло. Життя там пливе неспішно, люди ще досі не оговталися після всього побаченого. В село завозять гуманітарну допомогу міжнародні організації.

«Складно описати словами, але після звільнення відчувалось так, ніби все нарешті стало правильно і на свої місця. Це безмежне полегшення і відчуття свободи, стало легше дихати, бо більше не було чути щоденних та інколи щогодинних вильотів російських снарядів в бік наших воїнів. Люди раділи, вони нарешті змогли розслабитися», – каже жінка.

Фото надане героїнею статті

Лиман на Донеччині: двічі під вогнем

Лиман – невелике місто в Донецькій області, яке вперше потрапило під вогонь в 2014 році. Тоді його вдалося швидко звільнити. Але вдруге, в травні 2022 року, Лиман таки змогли окупувати російські війська, і цього разу окупація тривала до жовтня.

Місцева жителька Марія – мати двох синів. Один з них служить в ЗСУ й продовжує звільняти Донецьку область від окупантів прямо зараз. Марія важко згадує про окупацію, каже, що той час воліла б забути.

До повномасштабної війни жінка працювала на ринку, час від часу продавала городину, яку власноруч вирощувала: огірки, морква, помідори, горіхи. Коли в Лиман зайшли росіяни, робота припинилася, виходити на вулицю люди боялися.

«Я знаю тих, хто перейшов до цих... (окупантів – прим. ред.) Там вчителі були, педагоги, як вони кажуть. А я кажу, що то „учітеля“, бо не знаю, як їх назвати. Син мене просив на вулицю не виходити, боявся за мене. Вдень ми старалися сидіти вдома, але як треба було води чи хліба – виходили на двір. Що сказати... важко було всім, ми вірили в Україну, вірили, що наші хлопчики прийдуть», – розповідає жінка.

Лиман, масові поховання

Нашій співрозмовниці трохи за 60 років, вона енергійна, часто сміється, каже, що раніше й подумати не могла, що доведеться бачити росіян вдруге. В 2014-му все було інакше, порівнювати це неможливо, каже героїня.

На вулицях Лиману під час окупації було пусто, місцеві передавали одне одному інформацію про безпечні шляхи, як дістатися до того чи іншого місця. Росіяни в цей час відчували себе повністю безкарними, каже Марія. Наставляли автомати на людей, цькували, шукали родичів військових.

«Люди про це не говорять, мовчать, бояться досі. Місто звільнили, але всередині лишилася чорна діра, чи як там кажуть. Багато хто втратив рідних. Потім знаходили у нас могили, багато могил було», – розповідає Марія.

Вона не може говорити про звірства, які росіяни вчиняли у Лимані. Ця тема для неї ще дуже болюча й важка. Однак, ми знайшли офіційні дані про масові поховання у Лимані.

Про перші 20 тіл, знайдених у братських могилах, стало відомо вже 9 жовтня – це були військові. Свідок, який повідомив поліцію про поховання, розповів, що його примусили закопувати тіла захисників. Серед жертв були й діти, а деякі останки було важко ідентифікувати, бо в чорних пакетах були тільки кістки. Загалом у Лимані ексгумували 187 тіл, багато людей померло внаслідок вибухів, на тілах є ознаки насильницької смерті – в українців стріляли з вогнепальної зброї.

Лиман, дитяча могила

«Я не думала, що доживу до того дня, – згадує жінка звільнення Лиману. – Дні тяглися дуже довго, в календар вже навіть не дивилася. Я вже стара, свій вік прожила. Звісно, що пам'ятаю, як це було. Коли наші зайшли, люди плакали. Я теж плакала, подзвонила сину, а він каже: „Я знаю, мамо, все знаю! Скоро чекай вдома мене“. Це було 1 жовтня, місто сіре, люди сірі... ох, росіяни робили багато біди».

Після деокупації окупанти продовжують обстрілювати Лиман, але місто намагається жити далі. За словами героїні, люди повертаються сюди з евакуації, бояться втратити дім й усе цінне, що мали. Тут майже немає цілих будинків, все пошкоджене – десь менше, десь більше.

У Лиман волонтери привозять продукти й досі, а саме місто схоже на примару, каже жінка. Багато чого настільки зруйновано, що важко впізнати рідні вулиці. Люди часом злі, бояться журналістів, на камеру говорять неохоче, зізнається місцева мешканка.

Звільнення Ізюма. Фото з Вікіпедії

Ізюм на Харківщині: жінка боялася, що її малих синів заберуть воювати проти України

Руслана прожила в Ізюмі понад 35 років, тут вона народилася і виростила трьох дітей, всі вони на момент окупації були неповнолітніми. Місто Ізюм почали штурмувати в перший день повномасштабного вторгнення 2022 року. Жінка тоді побоялася виїжджати, бо чула історії про розстріл цивільних по дорозі. Крім того, в перші дні була паніка, Руслана не знала, що робити. Потім намагалася волонтерити, але хвилювалася за дітей вдома.

«Ізюм окупували швидко. В перших числах квітня по місту вже вільно ходили росіяни, але вони боязко тут себе почували. Це було помітно, їм допомогли сюди прийти. В місті були зрадники, я коли дізналася, що мій сусід перейшов на їхній бік, не могла повірити. Це як кулаком по спині, я ж цю людину знала, він влади хотів», – каже Руслана.

Героїня згадує, що в місто багато харчів привозили селяни – вони віддавали їжу або безкоштовно, або за міні-

мальну ціну. Руслана сама ходила за продуктами дітям в перші дні, їх боялася випускати на вулицю, ховала в підвалі приватного будинку. Місто постійно обстрілювали. Згодом у місцеві магазини почали завозити російські продукти. Руслана ділиться, що їй морально було важко купувати ці товари, але вибору не було. Діти весь цей час сиділи в підвалі, час від часу вибігали до хати, коли обстріли стихали.

«Коли людей почали перевіряти за списками (росіяни мали перелік людей, яких вони мали піддавати так званій фільтрації: це ветерани війни, родичі військових, мисливці, у яких могла бути зброя, – прим. ред.), я почала ще більше боятися. Мій брат був військовим, у нас різні прізвища, але страх був. Сини мені казали, що мають захищати мене й свою країну, але вони діти ще, розумієте? Діти. Їм навіть по 18 немає», – згадує героїня.

Люди намагалися тоді триматися гуртом. За словами Руслани, вона також об'єдналася з сусідами: разом ходили за їжею, в перший місяць пекли хліб вдома. Обстріли були дуже сильні, часом від гулу снарядів голова дзвеніла кілька днів, пригадує співрозмовниця. Сусіди переказали Руслані, що росіяни цікавляться молодими хлопцями на районі – жінка боялася, що її дітей можуть забрати воювати проти ЗСУ силою.

Місцева влада Ізюма повідомила, що від початку вторгнення росіян у місті загинула щонайменше одна тисяча цивільних. Руслана боїться говорити про смерті. Каже, що їх від росіян вберіг Бог. В підвалі родина тримала ікону Божої Матері, українську символіку. Щоб її не знайшли окупанти, довелося ховати це в різних місцях.

Чутки про те, що українська армія вже близько під Ізюмом, поширювалися блискавично, росіяни в ті дні дуже метушилися. В підвалі дому Руслана з дітьми інколи намагалися зловити українську радіохвилю, але сигнал був поганий.

В останні дні панування в Ізюмі росіяни намагалися залякувати місцевих – казали, що всіх, хто залишався в місті під час окупації, в Україні будуть вважати зрадниками. Однак, жінка запевняє, такі провокації на неї не діяли: «Це моя рідна земля, тут я поховала батьків, сама виросла, вивчилася, чому я маю звідси тікати. Дома, знаєте, й стіни гріють. Про дітей я подбала, думок про російський паспорт я не мала ніколи. Боятися мають зрадники, ті,

хто продав себе за кусок хліба».

Ізюм звільнили 10 вересня, і ця дата стала знаковою в житті Руслани. Жінка зізнається, що намагається жити далі. Але дітям часто вночі сняться жахи, спати спокійно важко. Руслана каже, що вони хочуть поїхати до храму в Києві – помолитися за загиблих, бо ці душі досі неприкаяні. Ізюм потроху оговтується, але є громади поруч, де досі не можуть відновити світло. Життя триває, каже героїня. ●

Ізюм, понівечений будинок росіянами. Фото з Вікіпедії

Павло ЛОЗА

Фото з архіву сім'ї Колянчуків

Олександр Колянчук (1932 – 2023)

На 91-му році життя помер легендарний перемишлянин, доктор історичних наук Олександр Колянчук.

Олександр Колянчук народився 2 квітня 1932 року на Холмщині. Однак у 1947 році внаслідок акції «Вісла» опинився на півночі Польщі. Протягом усього життя був активним діячем української громади й дбав про її майбутнє.

Під час Національного перепису населення у 2011 році закликав активно взяти в ньому участь. Нагадаємо, що тоді вперше як одну з форм перепису було введено «самоперепис», коли кожен міг сам заповнити анкету за допомогою інтернету.

«Насамперед мусимо показати, що ми тут є. Одні не ототожнюють себе, а інші навпаки – для них важлива національність (...). Для нас важлива чисельність нашої громади в різних аспектах. Сьогодні дивно, смішно й, може, соромно було б нащадкам виселенців, що нас лише 30 тисяч», – говорив Олександр Колянчук у 2011 році.

Він був членом Головного правління Українського суспільно-культурного товариства (1971-1973), членом Об'єднання українців у Польщі, зокрема Головної ради ОУП (1996-2001), а також заступником голови Південно-східного наукового інституту в Перемишлі.

Багато років обіймав посаду редактора українськомовних радіопередач в Ольштині, співпрацював з редакціями українських газет та журналів, які виходили в Польщі, зокрема «Нашим словом». Коли бував у Варшаві, відвідував редакцію, яка тоді розташовувалась на вулиці Новогродзькій. Інколи телефонував і запрошував до себе.

«Редактор чув про цю людину? А редактор знає? Як редактор буде в Перемишлі, приходьте до нас. Запрошую», – часто можна було почути під час телефонної розмови з паном Олександром.

Багато розмов з ним велося на історичні теми. Адже значну частину свого життя доктор Колянчук присвятив поверненню історичної пам'яті про борців за волю України (бійців УГА та УНР), чий життєвий шлях завершився на території Польщі.

Про ці постаті, місця їхнього життя, діяльності та поховання на чужині він написав і видав низку відомих на Заході книжок. Серед них – такі видання українською та польською мовами: «Українська військова еміграція в Польщі 1920-1939 рр.», «Umarli, aby zmartwychwstała Ukraina: miejsca pamięci Ukraińców – uczestników walk niepodległościowych w latach 1917-1921 w Polsce», «За нашу і вашу свободу. Учасники українських визвольних змагань 1917–1921 рр. Місця пам'яті в Польщі. Довідник», «Ukraińscy emigranci polityczni w życiu naukowym, kulturalnym, społecznym i gospodarczym II RP».

Дані до своїх публікацій Олександр Колянчук багато років скрупульозно збирав у різних архівах. Завдяки цій тяжкій роботі віднайдено й врятовано цвинтарі та окремі могили петлюрівців у Польщі.

Книга «Українська політична еміграція в науковому житті» та кілька інших праць доктора Олександра Колянчука стали основою проєкту «Живі у нашій пам'яті – віртуальний український некрополь у Польщі», що передбачає збір даних про кілька сотень місць поховань видатних українців у Польщі. Самі творці проєкту не раз підкреслювали, що без робіт пана Олександра «загубилися б у тумані».

Це ж стосується акції вшанування бійців Армії Української Народної Республіки «Полум'я братерства» – спільної акції української скаутської організації у Польщі Пласт та Об'єднання польського гарцерства (Związek Harcerstwa Polskiego). П'ять років тому, коли пластуни вперше організували цю подію, шукаючи могили воїнів УНР, вони користувалися книжками пана Олександра.

Олександр Колянчук є лауреатом багатьох відзнак – ордена князя Ярослава Мудрого V ступеня, відзнаки президента України – ювілейна медаль «25 років незалежності України», Офіцерського Хреста Ордену Відродження Польщі, Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка, премії «Сторож пам'яті» Українського історичного товариства в Польщі та багатьох інших.

Олександр Колянчук помер 7 травня 2023 року в Перемишлі. ●

Ігор Горків

Фото Павла Лози

Д-р Олександр Колянчук: повертав громаді пам'ять

Протягом кількох останніх років я мав честь час від часу чаювати з доктором Олександром Колянчуком. Він вітався завжди сильним голосом, радісно й щиро, міцно стискаючи руку. На дружину Лідію дивився, мабуть, так, як і кілька десятків років тому в часи молодості. Казав: «Якби не дружина, я б нічого не зробив». Із захопленням оповідав про долі петлюрівців та їхніх дітей у Польщі. Людина-енциклопедія – не тільки тому, що мав потужні знання, але й тому, що вони були впорядковані – і в голові, і на полицях. Одного разу під час нашої розмови зазвонив його мобільний телефон. Олександр Колянчук підняв слухавку і випадково перемкнув на гучномовець. З телефону долинув характерний низький голос Михайла Козака:

– Як там, Олександр, працюєш?

– Працюю. А ти, Михайле?

– Також. Не здаємося й працюймо далі. Я мушу встигнути дописати своє, а ти – своє.

– Так, працюймо, бо часу мало, а роботи багато.

Після короткої розмови з Михайлом Козаком пан Олександр сказав, що вони так, на зміну, телефонують один одному, підбадьорюють і пильнують, щоб не лінуватися, бо свої роки вже мають, а треба ще дещо дописати. Обом на той час було за 80 років, і вони стежили, щоб не лінуватися! Олександр Колянчук тоді дописував та доповнював книжку «Ukraińscy emigranci polityczni w życiu naukowym, kulturalnym, społecznym i gospodarczym II RP». Попри похилий вік у їхніх голосах було стільки енергії, що можна б обдарувати нею кількох утричі молодших. Тоді я подумав, чи в моєму поколінні будуть такі фанати, які довго матимуть бажання писати, досліджувати українське минуле – з почуття обов'язку, з цікавості до світу, з любові до рідного, але й для приємності. А також задумався, як дожити до такого віку й попри хвороби, нелегке життя зберегти почуття гумору та бадьорість.

До стану свого здоров'я Олександр Колянчук підходив відсторонено. Останніми роками публічні виступи починав від вибачень. Тремтливим, але сильним голосом казав: «Вибачте за те, як говорю, але це наслідок того, що маю привілей бути другом пана Паркінсона» або «Мій приятель, пан Паркінсон, не дозволяє мені працювати так, як би хотів». Та все одно працював і робив усе, щоб пам'ять про петлюрівців у Польщі не зникла – не тільки в нашій громаді, але й у польському середовищі. Так заповів йому батько Михайло – і він до кінця виконував це зобов'язання. Серед іншого, друкував та роздавав брошури про цвинтарі, на яких спочивають петлюрівці. Я мав честь опрацювати разом з Олександром Колянчуком список петлюрівців, похованих у Ланцуті. Завдяки його архівним пошукам, понад 400 наших героїв тепер

Олександр з дружиною Лідією

спочивають не в безіменній могилі. Понад 400 воїнів ми знаємо на ім'я і прізвища. Він витягнув їхні імена з могили забуття. І не лише їхні, й не тільки в Ланцуті.

Важко уявити собі перемиський Народний дім без Олександра Колянчука. Разом з дружиною він відвідував більшість заходів, а на Маланці у 2015 році переміг у конкурсі на найгарнішу вишиванку. Зрештою, подружжя Колянчуків започаткувало щомісячні постійні пожертви на ремонт нашого спільного Дому. Заохочували до цього інших. Коли критично бракувало грошей на черговий етап ремонту, Олександр Колянчук подзвонив своєму другові та сказав: «Ти колись обіцяв, що, як буде потреба, підтримаєш мене. Цей момент настав – але підтримай не мене, а Народний дім». І його друг Флоріан Сніжко (до речі, син хорунжого Армії УНР) подарував на ремонт Народного дому 30 тис. зл. Олександр Колянчук мав чітке розуміння важливості спільної справи, діяльності Об'єднання українців у Польщі, підтримки ремонту й культурних заходів. Про сплату членських внесків до ОУП і щомісячні вплати на ремонт казав, що «це податок, котрий приємно платити». Він був людиною, яка отримала багато орденів, відзначень, але ніколи за ними не ховалася.

Доктор Колянчук не лише відновлював пам'ять про учасників визвольних змагань, але й знаходив їхніх нащадків, виходив з ними на зв'язок. З його ініціативи у 2015 році в Народному домі в Перемишлі відбувся з'їзд дітей, онуків і правнуків петлюрівців. За день до смерті Олександра Колянчука надійшла інформація, що скоро розпочнуться ремонтні роботи на могилах петлюрівців у Каліші. Чергові імена героїв будуть загальновідомі.

Пане Олександр, дякую Вам, особливо за те, що повернули громаді пам'ять про петлюрівців. Що багато з тих, хто спочиває в Польщі, не будуть безіменними воїнами. У Псалмі 141 читаємо: «Виведи з в'язниці мою душу, щоб дякувати імені твоєму. Мене обступлять праведники, бо ти добро мені вчиниш». Мене не покидає відчуття, що Ви вивели з в'язниці забуття імена й могили багатьох захисників України, які у хвилину смерті зустріли Вас, щоб подякувати. Що в цей сумний для нас момент Вас обступили праведники – воїни визвольних змагань.

Вічна пам'ять!

З великим жалем прийняли ми вістку,
що не буде вже нашого Друга,
завжди зичливого редакційним задумам.
Просто Людини з великої літери!
У засвіті відійшов

бл. пам. ОЛЕКСАНДР КОЛЯНЧУК

палкий патріот,
який у багатьох виданнях увічнював призабутий
період української історії.
Доземний уклін Вам, пане Олександрє!
Родині нашого Приятеля –
дружині, доні і синові з родиною
висловлюємо наші щирі співчуття.

Редакція «Нашого слова»

З сумом повідомляємо, що
7 травня 2023 року у Перемишлі упокоївся
бл.п. доктор ОЛЕКСАНДР КОЛЯНЧУК

Великий син України, уродженець Холмщини,
Історик, людина, яка своєю титанічною працею
повернула нам пам'ять про великі змагання
української революції 1917-1921 та її Героїв,
постійно присутній у житті нашої громади у Польщі.

Герой України, який став у стрій великих
Літописців, Істориків та Воїнів, для яких Україна
була та залишається Мрією і Завданням.

Шановній Дружині, дітям, внукам та всім,
кому цей відхід спричинив біль і смуток,
складаємо щирі співчуття. Герої не вмирають!
Вічна Йому пам'ять!

Об'єднання українців у Польщі

З великим сумом сприйняли ми звістку
про відхід у вічність

доктора ОЛЕКСАНДРА КОЛЯНЧУКА

великого патріота, громадського діяча,
невтомного дослідника,
активного члена нашої громади.

Світлої пам'яті О. Колянчук повернув нашій громаді
ді у Польщі та українській державі знання й пам'ять
про воїнів визвольних змагань 1920-х років, які
опинилися на польській території. Д-р Колянчук
був палким прихильником і жертводавцем відбудови
українського Народного дому в Перемишлі.

Вічна пам'ять!

**Дружині, дітям, онукам,
усім рідним, близьким і друзям**
висловлюємо щире співчуття та підтримку.

*Об'єднання українців у Польщі, відділ у Перемишлі
Фонд українського Народного дому в Перемишлі*

Українське історичне товариство в Польщі
з великим сумом сприйняло звістку про смерть

доктора ОЛЕКСАНДРА КОЛЯНЧУКА

– засновника й члена нашого Товариства.

Дослідження покійного доктора про солдатів і
петлюрівську еміграцію в Польщі стали помітною
частиною польської та української історіографії,
допомогли повернути пам'ять про героїв України,
які на початку ХХ ст. боролися з російським агресором
і віддали життя за самостійну Україну.

За свою діяльність д-р Олександр Колянчук був
нагороджений медаллю «Сторож Пам'яті».

Висловлюємо глибокі співчуття
родині та знайомим Покійного.

Вічна Тобі пам'ять, Друже!

Друзі з Українського історичного товариства в Польщі

На 91-му році життя відійшла справжня людина –

ОЛЕКСАНДР КОЛЯНЧУК

Справжня людина – це людина з відкритим серцем,
яка вірить у Бога-Сотворителя, Його Сина Ісуса
Христа, Пресвяту Богородицю
і зичлива до найменшого брата.

Сьогодні, під час прощання з Вами на землі,
найдорожчий нам докторе Олександрє Колянчуку,
єднаємось у молитві й скорботі з

**найближчою сім'єю Колянчуків, приятелями
й усією братією,** яка понесе в наступні покоління
вимріяну століттями вільну, мирну та щасливу
Україну.

Христос воскрес – Воїстину воскрес.

*Проф. Володимир Мокрий,
члени управи, ради, працівники та прихильники
Фундації св. Володимира Хрестителя Київської Русі у Кракові
та*

*Олег Гнатюк,
голова Братства св. Володимира у Гданську*

Посол України Андрій Дециця відзначає Олександра Колянчука (2017 рік). Фото Павла Лози

Людмила ЛАБОВИЧ

Фото авторки статті

Діти з Підляшшя з українською поезією на сцені

63 дошкільнят і учнів початкових шкіл з Більська-Підляського і Черемхи взяло участь у щорічному Воеводському декламаторському конкурсі «Українське слово». Відбувся він 28 квітня в будинку культури в Більську-Підляському.

Конкурс «Українське слово» вже багато років організують вчителі для дітей і молоді, що вивчають рідну українську мову в школах Підляського воєводства. Цього року поезію декламували діти з Садочка № 9 «Лісова поляна» в Більську-Підляському, Початкової школи № 4 ім. А. Міцкевича в Більську-Підляському, а також зі Шкільно-дошкільного комплексу в Черемсі. На жаль, у змаганнях не взяли участі школярі з Білостока.

«Діти вчать вірші, але передусім для вчителів є багато роботи, тому що треба знайти вірші, які для наших дітей є зрозумілими, звернути велику увагу на наголоси і допомогти дітям у процесі вивчення», – пояснює Єлизавета Томчук, вчителька та водночас організаторка конкурсу.

На великий вклад наставників у підготовку дітей звертає також увагу Ірина Вищенко, вчителька української мови в Черемсі: «Ми, вчителі, самі вибираємо поезію, тому що мусимо допасувати кожний вірш і до віку дитини, і індивідуально до кожного учня. Є тяжко, бо треба сидіти з дітьми і вивчати вірш напам'ять. Зараз, на жаль, діти не можуть правильно вивчити його вдома. Мусимо теж звертати увагу на акценти. Постійно виправляємо, бо в дітей вже є польський акцент і дуже тяжко їм запам'ятати текст правильно».

Рефлексії вчителів показують ширшу проблему – повсюдну польськомовність підляських школярів, та й навіть їхніх батьків, які часто вже не в змозі допомогти

Усі учасники конкурсу

своїм дітям при вивченні українського вірша. Тому й при підготовці до конкурсу основний тягар завжди беруть на себе вчителі. Однак досконало видно їхню працю – як дошкільнята, так і школярі дуже гарно показують себе на сцені з українською поезією. Це було видно, зокрема, в цьому році – рівень «Українського слова» був помітно вищим, ніж торік.

Як завжди дуже гарно показали себе дошкільнята з більського садочка № 9.

«Видно, що в них узагалі ще нема такої доброї вимови, але вони стараються, говорять від душі, просто чудово», – підсумовує Ігор Фіта, член журі.

«Найчастіше є так, що з великою охотою вірші вивчають наймолодші діти, – розповідає Єлизавета Томчук. –

Анна Білокозович – одна з лауреаток I місця у категорії «садочок»

Даша Роголя – лауреатка гран-прі конкурсу

Вікторія Гаврилук – одна з лауреаток I місця у категорії «4-6 класи»

Гран-прі «Українського слова» отримала Даша Роґаля учениця 8-го класу Початкової школи № 4 у Більську-Підляському. Вона сама розшукала та прекрасно зачитала вірш «Прийшла українка до Бога», що відсилає нас до сучасної ситуації в Україні. Коріння Даші – в Україні, але її сім'я вже багато років проживає у Польщі.

«Кожного року завжди знайдеться або одна особа, або такий вірш, який залишається в голові, залишається в пам'яті. Також було і цього року – приємно було послухати», – коментує виступ Даші Ігор Фіта, який сам також родом з України.

Загалом у конкурсі взяло участь кілька учнів з України. Це були передусім російськомовні діти, які в основному внаслідок війни опинилися у підляському містечку.

«У вимові трошки чути, котра дитина з України, – підсумовує Ігор Фіта. – Їм українська мова ішла легше. Хоча, думаю, що діти з Підляшшя показали вірші більш артистично».

Цього року переможцями конкурсу стали всі молоді читці, оскільки журі нагородило кожного учасника першим, другим або третім місцем. Лише декілька учнів отримали відзначення. Дійсно, всі діти заслуговували нагород, бо кожен виступ був щонайменше гарним. А місця і нагороди – це заохочення, щоб знову взяти участь у змаганнях.

Конкурс «Українське слово» організував Союз українців Підляшшя в межах проєкту «Зустрічі з підляським фольклором, українською традицією і поезією», завдяки дотації міністра внутрішніх справ і адміністрації РП. ●

Чим старші діти, так як і в інших конкурсах, тим менше вони мають бажання виступати і найчастіше вивчають ті вірші в останню хвилину. На жаль, вони мають найбільші можливості, а виходить як виходить. На мою думку, кожного року найкраще декламують поезію наймолодші, учні класів I-III початкової школи.

Треба, однак, сказати, що в цьому році старші діти поставилися до конкурсу дуже серйозно і показали, що й вони уміють гарно вивчити українську поезію та непогано виступити з нею перед своїми колегами.

«Думаю, що в цьому році старші підготувалися краще. Також підбір репертуару був непоганий. Була інша поезія, ніж у молодших дітей», – продовжує Єлизавета Томчук.

Мартина Сахарчук – одна з лауреаток I місця у категорії «1-3 класи»

Дарія Савіцька – одна з лауреаток I місця у категорії «1-3 класи»

Єва Гіза – одна з лауреаток I місця у категорії «7-8 класи»

Габрієла Остапович – одна з лауреаток I місця у категорії «4-6 класи»

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Як брат з братом, ци як пес з котом?

Призераючи ся тому, што в Україні творят «лицарі» руского мира, то о жаднім братаню ся медже Українцями и росіянам ани бесідувати не годен. На линії фронту, як на долони, видно путіновску сфору и Героїв, стримуючих на собі злобу и лют руского світа. Звірина не годна зробити того, што в Україні натворили путіновскы нелюде. руска брехня про Ірпінь, Бучу, ци Маріуполь діє, головно, лем на рускым подвірці, вільны люде, жыючы в вільным світі, знають правду. Памят о трагедії Бучи и інших українських міст плекати треба, але ненавист все женме од себе и то гет. В скрайности нигда не вільно попадати, борме ся чесно, не сходячы до рівня руского варварства. Война все буде лем войном, нигда не можна малювати єй лем двома кольорами (наше біле – вороже чорне). Прецін вшиткы путіновскы варвары не пришли зо сходу, ворогів вшиткого, што українське, не бракує и серед громадян самостійной України. Спокійні си жыют аджи на Західній и нетерплячо ждуть приходу руского мира (в Польщы тіж їх не бракує). Скрайніст не єст добра, творіня фальшывого образу войны не єст нам користне. Скрайности, ци выбіляня себе и очерняня ворога сут кривым дзеркалом, деформуючим істинну, а на війні она єст барз різким оружьем и міцным щитом захисту. Звірства путіновских солдатів сут незаперечны (півперечат ім лем выноватці и їхні поплечники), але и серед рускыма солдатами трафляють ся маючы ишы живу чловечу совіст. Они аджи о лукавым в війні натвореным Українцям, мирні жыючим на українській землі, сьпівають пісні (більше о них буде іншым разом).

Призераючи ся войні о Україну, сьміло мож повісти, же єст доказом того, же чловека ся розвиват, як вояка ЗСУ голыма руками боронят ся перед рускыма танками, бетеерами, літаками и крилатами ракетами (дронами, джавелінами и байрактами). Але и она, як вшитко в

жыттю, має и другу сторону, а смотрячы лем на ню, мож повісти, же недуже ся змінило. Воюют по-старому, як їхні и наші дідове, и няньове, на жаль, скоро ся вчат. Дякувати Богу, путіновска влада хыбаль найбарже учулена єст на знаня, досконалит лем ворогуваня зо вшиткым, што українське. кремлівска влада дальше чловека має за нич (так само як 100 и 50 років тому), їхня верхушка дальше шанує лем себе. москале мирні жыти дозволяють лем тым, котры підпорядкуют ся ім безграничні або з котрых тепер маюць ишы даку хосен.

Дякувати Богу, гнеска єст юж штотраз то більше твезо думаючих росіян, штотраз то більше їх починати вірити, же справді єст так як юж в 2014 році голосила ім Настя Дмитрук в вершы «Нікогда мы не будем братьями». Барз молода українська поетеса словами верша встрілила ся в само ядро, вдарила в найслабшы місця руского обману и словами била в них ничым арматніма кулями. путіновска росія реагувала на єй поезію істерією, кагебівскы клякеры, сьвідомы силы єй мирных слів, зразу підняли величезний гвалт и одраз в інтернеті почали виливати на ню гектолітры рускых помий. Выповідачы брехливы и образливы слова, на лиця выписану мали інтелектуальну неміч, руску буту и лицемірство. Нияк не вкривали свого роздутото руского «я», ани погорды для Українців, и вшиткого, што українське, хыбаль за то, же барз добрі знали, же діють лем на своїм подвірці.

Поетичне звернення молодой Українки до москалів барз скоро зміцнили музику и єй слова почали вдариати зо здвоєном и адже потроєном силом – ничым патроны дум-дум. Створена пісня (youtube.com/watch?v=QJvOISXBHVs) єст бальсамом на зболілу душу неєдного Українця – а ворожу од середини розриват. Не є в ній ани крапли ненависти, выполнена єст істинном лікуючом, аджи з ненависти и мирном гармонієм. Істинна несе ся в ній на спокійній и душевній музиці, а вшиткого того справжнього блага, чыстого як сылза, справжний руский здержати не годен.

11 мая 2022 рока народила ся коверова сестра сесой пісні. *Ми ніколи братами не станемо* (youtube.com/watch?v=-FaNEgKWG5k), сьпівана єст на рідній мові, лем мелодію має тоту саму. Старыма и новыма словами осьпівує духа теперішнього фронтового жытя (старшу сотворил дух Майдану). Хоц єст барз молода, має юж понад півтора мелійона інтернетных одслухань. Обі барже накеруваны сут на росіян, а адресатом третьей (о котрі хочю пару слів тепер речы) сут Українці – думам о сьпіванці: *Кацап не брат*. Данило Штойко, адже Дани єй автор, сам повіл, чым керував ся, пишуучи єй: *Питання мови зараз актуальне як ніколи. На даний час багато вітчизняних артистів переходять на українську мову, тим самим популяризуючи її. Я вирішив піти далі та створити пісню із прямим закликком* (youtube.com/watch?v=Q4mYb_rC3OQ). Думам, же каждый, хто слухал єй, барз добрі знає чого єй автор жде од кожного Українця. Неприпадково наголовок тівко разы повтарят ся в ній як ехо (аж девят разы), повтаряня єст матірьюм науки, адже тото, же кацап насправді нам не брат, глойти

41 Лемківська ватра

Ждиня

14>>>>16.07.2023

Łemkowska Watra w Zdyni

має в кров. Памятайме, же Каїна за вбивство Авля не вбито. Бог назначил го лем пятном и на гет од себе, родичів и його рідні прогнав. За то, што натворил, был ім чужым человеком, хоц по крови был братом Сета, а сыном Адама и Евы.

Хто слухал той сьпіванкы, барз добрі знає, же пісня *Кацап не брат* не сперат ся лем на негациі. В одріжніню од попередніх, адресувана єст, головню, до Українців, хоче, жебы врешті рещт широко отворили очы и прозріли. Цілий нарід має врешті вздріти и познати того, хто од віків нищыт вшытко, што українське. Заранішній синьо-жовтий сьвіт збудований має быти на любови до рідной мовы, українська має быти єдином в цілій країні, бо рідна не може быти рівнана з мовом наїздників.

Мож было бы ищы бесідувати о іншых цікавых піснях, бесідующих о горю, яке на українську землю пришло разом з носіями руского миру (штож, який мир, такы и його носичі). В піснях таких як: *Скільки не стріляй в наш край; Чуті гімн; Не забудем і не пробачим* тіж, о диво, не є ненависти. Виполнены сут тямом о ворожых звірствах, пережитым больом, але, головню, бесіда в них єст о любови до рідного краю. Вшыткы три осьпівуют безграничну детермінацію захисту рідной и любой державы, и заповідают люту борбу з наїзником о каждую жменю української землі. Хотіло бы ся, жебы вшыткы кацапы почули сесы пісні, думам єднак, же и так більшість з них кацапами остала бы аж до смерти.

Вшыткых сучасных Каїнів треба гет гнати з України, най (так як библийний) жыют медже ім подібныма людьми, які іх приймут, в Україні не є для них місця. ●

Підготувала Олена ГУМЕНЮК

Історичний календар

ТРАВЕНЬ

6 травня 1920 р. завершився перший зимовий похід Армії УНР під командуванням Михайла Омеляновича-Павленка. У листопаді 1919 р. з'єднання Армії УНР опинилися затиснутими між Добровольчою, Червоною та польською арміями у так званому трикутнику смерті в районі Старокостянтинова. Продовжувати військові дії внаслідок внутрішніх чвар та епідемії тифу Армія УНР була неспроможна. На спільній нараді уряду та військового командування прийнято рішення перейти до партизанської війни в тилу противника. Із загальної кількості вояків Армії УНР боєздатними було до 4 тисяч.

За час рейду Армія УНР здійснила півсотні успішних боїв. Пройшовши запіллям ворога понад 2500 км, зайняла Умань, Черкаси, Канів, форсувала Дніпро і вела активні дії на Лівобережжі. У квітні 1920 р. з'єднання повернули на захід, аби об'єднатися з українськими частинами на польсько-радянському фронті. Усі учасники походу були нагороджені Залізного Хреста орденом. В еміграції колишні вояки Армії УНР створили Орденську раду рибарів Зимового походу.

13 травня 1849 р. у Миргороді народився Панас Мирний (1849–1920) (Афанасій Рудченко), письменник і драматург. Після закінчення Гадяцького повітового училища розпочав чиновницьку службу. Завдяки сумлінності й старанності дослужився до рангу дійсного статського радника (1914). Однак, чиновницька кар'єра не приносила задоволення, тож зрештою він почав пробувати свої сили в літературі.

Через заборону української мови перші твори виходили переважно за кордоном. Завершений у 1875 р. роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» майже співпав у часі з сумнозвісним Емським указом (1876), тож побачив світ у Женеві тільки 1880-го. Лише з середини 1880-х років твори Панаса Мирного починають друкуватися в Наддніпрянській Україні.

Брав участь у роботі народницького гуртка «Унія» (поширював заборонену літературу), підтримував зв'язки з провідними діячами української культури того часу, сприяв спорудженню пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві. У ряді своїх творів активно відгукнувся на революційні події 1905-го, протестував проти заборони вшанування ювілею Тараса Шевченка в 1914-му.

Центральними темами його творчості стали життя українського села після реформ, складні соціально-економічні зрушення того часу, глибока криза самодержавного ладу. Серед найбільш відомих творів – роман «Повія», п'єса «Лимерівна», повісті «Лихі люди», «Голодна воля», «Лихо давнє й сьогочасне», оповідання «Лихий попутав», «Морозенко» та багато інших.

При всьому цьому через скромність і певну конспірацію (літературна творчість письменника постійно жорстко переслідувалася цензурою) залишався мало відомим як для широкого кола читачів, так і для офіційної влади – поліція розшукувала «політично підозрілу особу» Панаса Мирного, тоді як він цілком офіційно обіймав високі посади на службі під справжнім ім'ям (Афанасій Рудченко).

18 травня 1917 р. розпочався I Всеукраїнський військовий з'їзд. На зібрання, організоване стараннями Українського військового організаційного комітету та Центральної Ради, прибули близько 900 делегатів, які представляли майже 1,5 мільйона українських вояків з різних військових частин російської армії.

Форум мав сприяти координації дій українського військового руху, закласти підвалини створення національного війська для утвердження та захисту української державності. З вітальною промовою виступив голова Центральної Ради Михайло Грушевський, а до складу президії увійшли Симон Петлюра (від фронту), Микола Міхновський (від тилу), Володимир Винниченко (від Центральної Ради), Семен Письменний (від флоту), а також Юрій Капкан (після обрання командиром 1-го українського полку ім. Б. Хмельницького).

З'їзд підтвердив рішення Всеукраїнського національного конгресу, підтримав вимогу національно-територіальної автономії України і визнав Центральну Раду «єдиним компетентним органом, призваним рішати всі справи, що стосуються цілої України». Були намічені заходи по українізації армії та військової освіти.

Під час обговорення питання про ставлення до Першої світової війни була відхилена радикальна пропозиція Миколи Міхновського про негайний розрив із москвою і встановлення збройним шляхом соборної самостійної Української держави. «Петлюра і Винниченко старалися вдержати з'їзд в рамках лояльності щодо Тимчасового правительства і не допустити його до „націоналістичних“ і „мілітаристичних“ ухилів», – зауважує Дмитро Дорошенко.

Так, зокрема, свій виступ Володимир Винниченко завершив словами: «Ми не збираємось битись на штики з російською демократією, але не допустимо, щоб і вона йшла з штиками проти нас».

Для практичного здійснення українізації з'їзд утворив виконавчий орган – Український генеральний військовий комітет при Центральній Раді на чолі з Симоном Петлюрою (всього складався з 18 осіб). Комітет мав працювати в тісному контакті з російським Генеральним штабом, а також займатися організацією повномасштабного II Всеукраїнського військового з'їзду.

24 травня 1881 р. у Києві народився Олександр Богомолець (1881–1946), вчений, який відкрив світові «сироватку Богомольця», що прискорювала зрощування переломів та загоєння м'яких тканин.

Народився в Лук'янівській в'язниці, де за участь в революційній боротьбі перебувала його мати – Софія Богомолець (Присецька). Після розгляду справи її відправили на каторгу, де вона і померла від сухот. Хлопчик виховувався у дідуса Миколи Присецького. Вперше побачив свою матір лише в десять років, коли їм з батьком дозволили її відвідати. Батько працював земським лікарем.

Після закінчення гімназії Олександр Богомолець навчався на медичному факультеті Новоросійського університету в Одесі. 1909-го, у 28 років став доктором медицини. Всесвітньовідомий фізіолог Іван Павлов позитивно оцінив докторську дисертацію молодого вченого, наголошуючи, що новаторські ідеї відкриють «нові, набагато ширші перспективи в медичній науці».

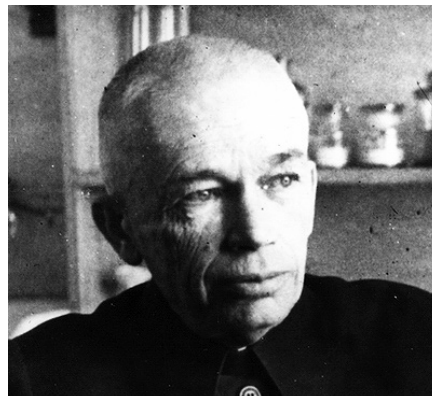

Фото з Вікіпедії

У Києві він створив і очолив Інститут експериментальної біології та клінічної фізіології, де розроблялися проблеми патологічної фізіології. У Києві Богомолець завершив ґрунтовне наукове дослідження – тритомний посібник з патологічної фізіології, удостоєний Державної премії I ступеня.

Переворотом у медицині стали дослідження Богомольця механізму продовження людського життя. Цим неабияк зацікавився Йосип Сталін, який хотів жити якщо не вічно – то довго, очікуючи від вченого «еліксиру молодості». «Цей шахрай усіх обдунив», – так відреагував Сталін на смерть Олександра Богомольця.

27 травня 1936 р. у Львові помер Ігор Лоський (1900–1936), учасник бою під Крутами, історик, педагог, громадський діяч. Народився 15 грудня 1900 р. у місті Люблін. Навчався в 2-й Українській Кирило-Мефодіївській гімназії в Києві. В січні 1918-го вступив до Студентського куреня Армії УНР. Учасник бою під Крутами, був тяжко поранений.

«Десь коло 10-ї ранку з'явилися на обрії ворожі лави і в той же час большевицька артилерія почала обстріл, – згадував про той день Лоський. – Обстріл був досить інтенсивний, але в рівній мірі невдалий – стрільна лягали десь в полі. Натомість Лощенко стріляв досить вдало... А большевики наступали все ближче, вже можна було розгледіти постаті матросів, тої краси й гордості революції, що йшли в першій лаві».

Після Української революції 1917–1921 рр. жив у Відні, Празі, Берліні. 1932-го переїхав до Львова. Досліджував період Гетьманщини, підготував монографію про Івана Богуна.

30 травня 1923 р. у Празі засновано Українське історико-філологічне товариство. Ініціювала його створення група професорів Українського вільного університету. Серед них були: Дмитро Антонович, Олександр Андрієвський, Василь Біднов, Дмитро Дорошенко, Олександр Колеса, Вадим Щербаківський. Головою обрали Дмитра Антоновича. До товариства входило 65 членів. Вони видали 5 томів «Праць». Товариство припинило діяльність після радянської окупації Праги.

«Коза Ностра. Мама їде» – комедія. Режисер: Джованні Дота. Сценарій: Анастасія Лодкіна, Маттео Вісконті. У головних ролях: Ірма Вітовська, Джованні Калканьо, Джудітта Васіле, Лоренцо Скальцо, Габріеле Чічірелло. Виробництво: Україна, Італія. Прем'єра в Україні: 01.12.2022. Тривалість: 1 год. 43 хв.

Дарина ПОПІЛЬ

Мікс Карпат і сицилійського моря: пригоди українки в Італії

У темні часи, особливо такі, які маємо вже більше року через brutальне повномасштабне вторгнення росії в Україну, дуже важливо відволікатись на щось позитивне. Перемикатись на книги, фільми, які можуть підняти настрій, огорнути нас нормальністю, безтурботністю, спокоєм.

Дуже втішним є той факт, що незважаючи на повноцінну війну, українська культура розвивається, у світ виходять доволі якісні культурні продукти. Нерідко тематикою теперішнього мистецтва є власне війна, і це зрозуміло. Чим суспільство живе, таку проблематику і транслює. Але також з'являються і витвори іншого типу, спрямовані більше на те, щоб можна було трохи відпочити, підзарядитись фанним гумором.

Українсько-італійська комедія «Коза Ностра. Мама їде» вийшла в широкий український прокат у грудні 2022 року. Фільм знімався довго, зокрема і під час пандемії. Його прем'єра була перенесена через російську агресію в Україні.

Стрічка розпочинається гостинією у мальовничих Карпатах, а точніше прощальною забавою української газдині Влади Кози, яка зібралась в гості до своєї доньки в Італію. Влада, як справжня мама, хоче поїхати допомагати своїй кровиночці з новонародженим синочком, отож розпродає усе своє майно і вирушає в сонячну Сицилію.

На превеликий жаль для відчайдушної героїні, її в гості не чекали, ні рідна доня, ні її чоловік-італієць, що працює полісменом. Після скандалу Влада збирає свої речі і їде у теплу італійську ніч світ за очі. Ох, мало не забули відрекомендувати чи не найбільшу перевагу стріч-

ки – емоційну, темпераментну, кмітливу та працювиту пані Козу грає неперевершена українська акторка Ірма Вітовська. Якщо ви стежите за кар'єрою однією з найліпших сучасних кінозірок України, то добре знаєте, що Ірмі вдаються на славу різноманітні ролі. А у комедійних персонажів вона втілюється з особливим натхненням та ентузіазмом. Усі роботи акторки, починаючи від славнозвісних «Лесі і Роми», – чудові. З нещодавніх шедеврів багато позитивних оцінок мала стрічка «Мої думки тихі». Уже в самій назві «Коза Ностра» присутня гра слів, адже вона поєднує в собі відоме найменування сицилійської мафії і прізвище Влади. Стрічка просякнута жартами та загальною легкою атмосферою, попри піднімання різних непростих тем, особливо сімейних.

Отож, наша карпатська господиня опиняється на нічній вулиці. Знайомиться з місцевими повіями, з якими спілкується як турботлива мама, переживає, щоб дівчата не замерзли. А потім бум! Влада потрапляє під колеса нерозважливого автомобіліста і очує у підвалі колоритної сімейки сицилійських мафіозі. Сімейка і справді доволі непроста. Батько Фредо Лагана – досвідчений мафіозі, що переживає кризу у своїй «професії», ніяк не може знайти спільної мови не лише зі своїми «діловими партнерами» і конкурентами, але й власними дітьми. Довге перебування в тюрмі зовсім вибило його зі справ і дезорієнтувало у нових мафіозних тенденціях. Старший син Лука – такий собі мачо-красунчик, що дуже мріє очолити батькову справу, але якось не дуже йому все вдається, бо він не надто здібний. Молодший син Джанні – розумник в окулярах, дипломований айтішник, який мріє бути подалі від всіх цих нелегальних крутих дій. Донька Франческа – вперта, сучасна, прогресивна у поглядах на життя. Її дитина – нестандартна, постійно ходить у різноманітних масках, дивних вбраннях, неможливо збагнути: чи це хлопчик, чи дівчинка. У родинних справах, як і бізнесі, панує хаос, безлад і повна відсутність порозуміння. Влада Коза появилась у життях запальних італійців як той сніг серед теплого сицилійського літа, але насправді її гострий розум і тепле, добре серце перемінить цю сім'ю, зробить її величною та міцною, як її рідні гори Карпати.

Кмітлива Влада наймається до непростої сімейки домашньою господинею і потрохи наводить лад, не лише у домі, а й у стосунках та життях своїх господарів.

Фільм «Коза Ностра» балансує поміж сімейною та гангстерською комедіями. Владу затягує у вир сицилійських пригод, а водночас вона не забуває про власну сім'ю, тишком-нишком навідує своїх доню і внука. Готова віддати їм кожен зароблений копійчину і мріє, щоб все було добре і в родині, у якій вона тимчасово господарює, і в її власній.

У стрічці багато прекрасних краєвидів сонячної Сицилії, смішні діалоги, колоритні персонажі, динамічний сюжет. Себто усі складові хорошого фільму, який переглядається на одному подиху і з приємністю.

Цей кінопроект є важливим для України, адже чи не вперше у стрічці, що в основному реалізована іншою країною, центральною героїнею є українка, ще й така чарівна та харизматична.

Іноді дуже корисно переглянути красиве кіно, у якому, попри труднощі, негаразди, небезпечні пригоди, перемагає все-таки добро, людські цінності та любов. «Коза Ностра. Мама їде» обов'язково стане приємною вітаміною для вашого мозку, серця і душі. ●

Пам'ять не вмере й не загине!

7 травня на 91-му році життя в Перемишлі
відійшов у вічність
уродженець села Вілька-Тернівська Холмського повіту,
депортований з родиною на Ольштинщину в 1947 році
під час злочинної операції «Вісла»,

св. п. ОЛЕКСАНДР КОЛЯНЧУК

Він декілька десятиліть був пов'язаний з Вармією
й Мазурами. Понад 40 років працював у мережі
сільськогосподарських кооперативів і в системі рільничої
освіти, зокрема інспектором рільничих шкіл.
У 1958-1976 роках минулого століття був співзасновником,
ведучим, відповідальним редактором і членом редколегії
українських радіопередач Польського радіо Ольштин,
постійним активним громадським діячем в УСКТ і ОУП.
Олександр Колянчук з особливим пієтизмом відновлював
пам'ять про українських героїв, які виборювали для
України волю, боронили Європу від московської
більшовицької навали.

У Його доробку є ціла низка вартісних історичних
публікацій, які зберігають пам'ять про українських героїв,
зокрема тих, які навіки залишилися в польській землі.

**Дружині Покійного Анні Лідії,
усій родині та близьким**

висловлюємо глибоке співчуття, єднаючись у скорботі.

*Голова, управа й рада Ольштинського відділу ОУП,
колишні й нинішні редактори українських радіопередач
Польського радіо Ольштин*

**Олександрові Колянчуку
На прощання**

Олесю,

Як Тета до Тебе говорила
Там під Холмом, вже трава зазеленіла.
Лелеки гнізда підстроїли,
Олесю, журавлі прилетіли.
Кру, кру, за Тобою, Олесю, крукають.
А Ти відходиш у Небесну Холмщину.

Олександре,

Там Петлюрівців ряди ждуть,
Під Замостям на Тебе чекають.
Бо не було б «Дива на Віслі»,
Якби Будьонного не затримали.

Олесю,

Якби не Ти, хто би про них,
Петлюрівців, пам'ятав?
Хто би їх могили та місця пам'яті знав,
хто?

Олександре,

Там на півночі замучена Твоя Холмщина,
А тут замучене Твоє тіло.
Прошу Бога, дай волю душі Твоїй.
Дай волю Україні, бо Ти її знав і кохав.
І прощаєшся з нею нині.
Ти кричав, дай волю Україні!

Олесю,

Іди в зелені простори Холмщини,
У відкрите небо нової батьківщини.
Спитай в Господа, за що карає Україну.
Чи вона рано до схід сонця не молилася?
Москаль риє, розкопує, не своє шукає.

Олександре,

Чекай на нас при ватрі,
Поспішаємо до Тебе, але не зараз.
Чекай на нас.

До побачення,

Олесю,

До позарани.
Вічна Тобі пам'ять.

Олександр Маслей

ОГОЛОШЕННЯ

● **ПРОГРАМА заходів з нагоди святкування
Вознесіння Христового
27–28 травня 2023 р. у селі Улюч на Сяніччині**

Ласкаво запрошуємо всіх, кому дорога пам'ять про рідне село
Улюч, 27–28 травня 2023 р. на урочисті богослужіння з нагоди
свята Вознесіння ГНІХ.

Субота 27 травня 2023 р.:

14.00 – молебень біля каплички в зниклому селі Грушівка;

15.00 – молебень і панахида на місці зниклої парафіяльної
церкви св. Миколая в Улючі, після – зустріч біля ватри над Ся-
ном.

Неділя 28 травня 2023 р.:

10.00 – Служба Божа в церкві Вознесіння Христового на горі
Дубник в Улючі.

Оргкомітет:

Ярослав Холявка, Данута Співак, Іреней Яворницький

● Надзвичайний з'їзд Українського вчительського товариства

2-3 червня в Перемишлі буде проведено надзвичайний з'їзд Українського вчительського товариства в Польщі. Під час події відбудеться обрання нового керівництва організації та планування діяльності на найближчий період.

Організатори забезпечують нічліг.

Обов'язкова реєстрація учасників за QR-кодом.

Додаткова інформація за адресою:

przemysl@ukraincy.org.pl

● Гурток ОУП у Білому Борі 3 червня організовує виїзд до Александрова-Куявського для відзначення 30-х роковин відновлення цвинтаря воїнів УНР.

Зголошення щодо участі у виїзді приймаємо до 28 травня за тел. 502 363 882 (Ірина) і 604 507 554 (Андрій). Кількість місць обмежена. Автобус виїжджатиме з Білого Бору.

Володимир Філь, голова гуртка

● Управа Кошалінського відділу Об'єднання українців у Польщі, дирекція Загальноосвітнього ліцею у Білому Борі ім. Т. Шевченка, управа фонду ДЕКА, яка веде Початкову школу ім. Т. Шевченка в Білому Борі, запрошують на V УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР, який проходить з 24 червня – 2 липня 2023 року (9 днів) в Білому Борі.

Організатори забезпечують: ● нічліги та харчування (сніданки, обіди, вечері) ● опіку інструкторів ● добрі умови ● екскурсії – поїздки на озеро і море ● спортивні змагання ● навчання українських пісень ● та інші розваги. Приймаємо зголошення дітей від III до VIII класу початкової школи. Кількість місць обмежена.

Контакт і зголошення – домівка ОУП в Кошаліні: тел. 94 342 64 70 або 503 005 378,

електронна адреса: zur_koszalin@wp.pl

biuro@admedia-consulting.pl

Запрошуємо!

Роман Білас, голова відділу ОУП в Кошаліні

● Шукаємо вчителя української мови на 2023/2024 навчальний рік до Міжшкільного пункту навчання української мови в Кошаліні (з вересня 2023 р.).

Бажано випускника україністики, який може проводити додаткові хореографічні, театральні або музичні заняття для дітей.

Резюме просимо надсилати на електронну адресу: zur_koszalin@wp.pl

Детальна інформація за номером телефону:

94 342 64 70

Управа Кошалінського відділу та гуртка ОУП

● Управа Мазурського відділу Об'єднання українців у Польщі і Греко-католицька парафія у Гіжицьку щирісердечно запрошують на

День Родини

– цього року пов'язаний зі

Святом дитячої творчості-2023.

Захід відбудеться в неділю, 28 травня 2023 р.,

о 13.00

Місце події: Ридзево 126, вул. Plażowa, 11-513 Miłki

Виступатимуть:

- ✓ учні з Пунктів навчання української мови та греко-католицької релігії Мазурського регіону
- ✓ соліст Ігор Гайдаш з Венгожева
- ✓ дитячі колективи ГОКІП Вількаси
- ✓ дитячо-юнацький колектив «Гілочка» з Черемхи на Підляшші

- ✓ дитячий колектив Центру культури у Мілках

- ✓ вокально-танцювальний гурт «Вишиванка»

Об'єднання українців міста Суwalkи.

ВХІД ВІЛЬНИЙ

Від імені організаторів:

голова Мазурського відділу Об'єднання українців у Польщі

Іван Пік,

парох парафії Пресвятої Трійці о. Василь Андрій Парасюк

ЧСВВ

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **prenumerata i reklama** – tel./fax 22 677-88-10, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny:** zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuczenko, redaktorzy – Igor Szerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Anna Russa, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **prenumerata, reklama** – Łesia Korostatewycz. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów). **Wydawca:** Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: <http://ukraincy.org.pl> **Fotograf:** Redakcja „Nasze Słowo” **Druk:** Drukarnia „Efekt”. Nakład 2100 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związku Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.

Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.: Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Statki wyrażają точку zору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

55

ДИТЯЧИЙ ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

20-21 ТРАВНЯ 2023

Театр ім. Александра Севрука в Ельблонзі

вул. Театральна, 11

20 травня

10:00 год.

Концерт **55.** Дитячого фестивалю української культури – презентація дитячих ансамблів

17:30 год.

Концерт ансамблю **СТУДЕНТИ ТАНЦЮЮТЬ**

21 травня

10:30 год.

Гала-концерт **55.** Дитячого фестивалю української культури

Організатор

Об'єднання українців у Польщі
Управа Відділу в Ельблонзі

Об'єднання
українців
у Польщі

Організовано у співпраці
з Театром ім. Александра Севрука в Ельблонзі

Дофінансовано із засобів **Бюджету Держави**

Реалізовано завдяки дотації

Управління Вармінсько-Мазурського воєводства

Президента Міста Ельблонг

Ельблонзького повіту

Почесний патронат Президента міста Ельблонг

Медіа-патронат
Razem z Tobą

Наше Слово

